

Kitap İncelemesi:

Keşke Hiç Olmasaydık | Var Olmanın Kötülüğü¹

Damla Belemir Aydın / Bilkent Üniversitesi

David Benatar, Güney Afrika, Cape Town'daki Cape Town Üniversitesi'nde felsefe profesörü ve Biyoetik Merkezi'nin yöneticisidir [1]. Üremenin ahlâken yanlış olması sebebiyle ürenmemesi gerektiğini savunan antinatalizm (doğum karşıtlığı) görüşünün çağdaş literatürde en çok okunan yazarlarından ve bu görüşün en bilindik savunucularındandır. 1997'de yayımlanan "Why It Is Better Never to Come into Existence (Asla Var Olmamak Neden Daha İyidir)" adlı makalesi, toplamda yedi bölümden oluşan *Keşke Hiç Olmasaydık | Var Olmanın Kötülüğü* adlı kitabının temel fikirlerini içerir [2]. Kitapta savunulan ve ulaşılmaya beklenen 4 ana sonuç vardır:

1. Doğmuş olmak her zaman kişiye ciddi zararlar verir.
2. Üremek, yani dünyaya çocuk getirmek ahlâken yanlıştır.
3. Hamileliğin erken evrelerinde kürtaj olmamak yanlıştır.
4. Dünyaya hiç yeni insan gelmemesi sonucunda insanlığın neslinin tükenmesi daha iyi olurdu.

Benatar kitabında okuyucusunu bu dört sonuca ulaştıran görüşlerini örneklerle kavranmasını kolaylaştırmış ve anlaşılır bir dil kullanımı ile okuyucusuna sunar. Dolayısıyla kitabı yalnızca felsefi dile alışkın kişiler değil, doğum karşıtlığı görüşüne ilgi duyan çoğu kişi de kolayca anlayabilir. Bu konuda aynı zamanda anlam kaybı ve kavram karmaşasına yer vermeyen özenli çevirisi için Cansu Özge Özmen'i de tebrik etmek lazım.

Keşke Hiç Olmasaydık | Var Olmanın Kötülüğü'nin "Dünyaya Gelmek Neden Her Zaman Zararlıdır?" isimli ikinci bölümünde Benatar, kitabın ana iddiasını savunuyor. Genellikle *Asimetri Argümanı* olarak bilinen bu argümanı şu şekilde özetleyebiliriz:

- (1) Acının varlığı kötüdür ve
- (2) Hazzın varlığı iyidir.

Fakat böylesine bir değerlendirme acının ve hazzın yokluğu durumuna uyarlanamaz çünkü:

- (3) Acının yokluğu, o iyilik kimse tarafından tecrübe edilmese bile iyidir.

Bununla beraber,

- (4) Hazzın yokluğu, hazdan mahrum olacak kimse yoksa kötü değildir [3].

---

¹ Benatar, David. *Keşke Hiç Olmasaydık | Var Olmanın Kötülüğü*. çev. Cansu Özge Özmen. Ankara: Doğu Batı Yayınları, 2018.

Ya da daha kolay anlaşılması için bu maddeleri bir diyagram üzerine yerleştirebiliriz:

Senaryo A (X kişisi var)	Senaryo B (X kişisi hiçbir zaman yok)
1 Acının varlığı (kötü)	3 Acının yokluğu (iyi)
2 Hazzın varlığı (iyi)	4 Hazzın yokluğu (kötü değil)

Benatar, bu asimetriyi kurduğu üç argüman ile destekliyor. İlk argümanında, dünyaya acı çekecek insanları getirmememiz gerekliliği varken, dünyaya mutlu olacak insanları getirme gerekliliğimiz olmadığını söylüyor. Yani, acı çekmemek her zaman iyiyken, mutluluk ya da hazzın eksikliği bunu deneyimleyecek insanlar olmadığı sürece kötü değildir (3&4'ü destekler). İkinci argümanında, insanların doğacak çocuklarının iyiliği için onları dünyaya getirdiklerini söylemekten kaçınmadıklarını, ancak çocuklarını zarar görmemeleri ve acı çekmemeleri için dünyaya getirmediklerini söylemeyi garip bulduklarını belirtiyor. Üçüncü argümana göre, çocuk sahibi olmamak, zaten hayatta olan olası ebeveynler tarafından deneyimlendiğinde iyi ya da kötü olabilir. Ancak doğmamış olmak, hayatta olmayanları bir şeyden yoksun bırakmaz.

Benatar'a göre, birini dünyaya getirmek o kişiye ciddi zararlar verir ve bu zarar herhangi mevcut bir iyilik ile telafi edilemeyecek düzeydedir. Dolayısıyla, ebeveynlerin çocukları dünyaya getirmek gibi bir hakları olmadığı ve bir kişiyi dünyaya getirmenin ahlaki açıdan yanlış olduğu sonucunu benimser.

Peki, çocuk sahibi olmak *her zaman* yanlış mıdır? Eğer doğacak kişi halihazırda dünyada var olan birden çok insana fayda sağlayacaksa, örneğin bu kişilerin hastalık yüzünden acı çekme durumunu bir şekilde iyileştirmeye yol açacaksa, bu, Benatar'a göre, çocuk sahibi olmak için en iyi neden olabilir. Ona göre bu neden, çocuk sahibi olmak için ortaya atılan diğer nedenlerden (örneğin bunun çocuğun iyiliği için olduğunu ya da ebeveyn tarafından bakımını sağlayacak birine sahip olma isteğinden kaynaklandığını savunan sebepler) çok daha iyidir. Ancak bunun, Benatar'ın ana iddiasından daha bağımsız görünen bir görüş olduğu açıktır ve bireylerin feda edilmesi durumunu göz önüne aldığımızda problematik görünür. Bir kişinin doğmuş olması her zaman acı çekmesi anlamına geliyorsa, doğmuş olması diğer kişilerin acı çekmesini önlemek için kendini feda etmesi demektir. Dünyaya getirilirken rızasının alınmıyor olması da isteği olmaksızın feda edileceği sonucuna çıkar. Bu açıdan bakınca, Benatar'ın bu iddiası, insanın bir birey olarak değerini ne derece göz önünde bulundurduğu açısından tartışmaya açıktır.

Bir fetüsü aldırma söz konusu olduğunda Benatar, kürtaj yanlısı bir tutumu benimser. Bir çocuk doğurmak ona göre ahlaken yanlış olduğundan, bir annenin

çocuğunu aldırılmamak için iyi nedenlere sahip olması gerektiğini söyler. Kürtajın doğum kontrol yöntemleri gibi önleyici olmadığı, sperm ve yumurta birleştikten sonra kişinin oluştuğu görüşü hakkında, biyolojik varoluş tartışmasıyla değil ahlaki uygunlukla ilgileniyor olsa da bir fetüsün ne zaman alınması gerektiği tartışmasında genellikle benimsenen cevabı, yani erken dönemlerde alınmasının makul olduğu cevabını verir.

Son olarak Benatar, hayatın ne kadar iyi olduğu konusunda kendimizi kandırıyor olabileceğimizi ve bunun sebebinin evrim yüzünden böyle düşünmeye yönlendirilmemiz olduğunu savunur. Çünkü bu düşünce, hayatta kalmamıza yardımcı olan bir düşüncedir. Dolayısıyla, daha üstün bir türün belki de gerçekten acı çekmekte olan insanlığa acıyabileceğini belirtir. Bu sebeple, türümüzün son bulması ya da başka bir deyişle insanlığın neslinin tükenmesi Benatar için tercih edilebilir bir olgudur. Gelecekteki insanların acı çekmesini önlemek için insanların üremeyi bırakması “kahramanca” bir davranış olacaktır.

Notlar

[1] “David Benatar”. Department of Philosophy. UCT.

<http://www.philosophy.uct.ac.za/philosophy/staff/benatar>

[2] Benatar, David. “Why It Is Better Never to Come into Existence.”

American Philosophical Quarterly, vol.34, no: 3, July 1997, pp. 345.

[3] Syf. 46